

ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СУДОУСТРОЮ УКРАЇНИ З ЧАСІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ І ДО СЬОГОДЕННЯ

О.А. УЛЮТІНА, кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного та фінансового права,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: ulutinaea@gmail.com

Анотація. У статті досліджується питання тенденцій реформування системи судуоустрою України, а саме від початку незалежності і до сьогодення. Аналізується зміст «Концепції судово-правової реформи в Україні» 1992 р. та її вплив на судуострій до часів прийняття Конституції України 1996 р. Також акцентується увага на ролі та значенні «Малої судову реформу» для української системи судуоустрою. Досліджуються основні нормативно-правові акти, котрі сформували «Малу судову реформу». Звертається увага на ключові моменти, які сформували єдину тенденцію до «Великої судову реформу в Україні». Крім того здійснюється аналіз причин реформування та змін у системі судуоустрою в Україні.

Ключові слова: концепція судово-правової реформи в Україні, реформа судуоустрою, «Мала судову реформа», «Велика судову реформа», судуострій

Актуальність.

Система судуоустрою в Україні тривалий час змінює свою структуру. Це перш за все пов'язано із прагненням України відповідати системі судуоустрою Європейських держав, які демонструють переваги існування в їхніх системах тих чи інших структур. Так формуються певні тенденції до реформування системи судуоустрою, які тим чи іншим способом впливають на становлення незалежної та

справедливої судової влади. Тому постає актуальність дослідження саме тих тенденцій, котрі становили «Мала судову реформу» та вже потім стали наслідком формування тенденцій «Великої судової реформи».

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Тенденції реформування системи судуоустрою тривалий час досліджуються українськими науковцями,

що пов'язано із постійними змінами, котрі відбуваються у системі судуострою. Даній тенденції присвятили свої праці такі науковці: В.В. Кривенко, М.В. Косюта, Р.О. Куйбіда, І.Є. Марочкін, В.В. Молдован, Л.М. Москвич, І.В. Музика, У.А. Мірінович, І.В. Назаров, С.Р. Леськів, С.Ю. Обрусна, Н.В. Охотницька, М.А. Погорецький, Ю.Є. Полянський, С.В. Прилуцький, Д.М. Притика, О.О.Самойленко, О.Г.Свида, В.О.Сердюк, М.І. Сірий, В.С. Смородинський, О.В. Сокальська, М.М. Суховій.

Мета статті – визначити тенденції реформування системи судуострою в Україні від часів незалежності і до сьогодення.

Результати.

Тенденція реформування системи судуострою має свій початок ще з часів незалежності, а саме від 1992 р., коли було прийнято «Концепцію судово-правової реформи в Україні»(далі Концепція). Цей перший нормативно-правовий акт дав змогу вперше за часів незалежної Української держави сказати про процеси реформування в системі судуострою та виокремити певні тенденції для її подальшого удосконалення.

Так виходячи із норм даної Концепції можна було говорити про такі зміни в системі судуострою як:закріплено самостійність влади суду та визначено основні засади її здійснення; вперше сказано про статус судді та закріплено його матеріальне та соціальне становище; розроблені також системи призначення (обрання) та вивільнення суддівського корпусу; заплановані та певним чином сформовані самоврядні інститути суддівства; створення Державна судова адміністрація; внесено

значні зміни до процесуального законодавства;передбачено поступове збільшення асигнувань для здійснення правосуддя; передбачено апеляційні перегляди судових рішень, також суди мають змогу отримати нові приміщення, а також здійснення капітального ремонту у існуючих; вжито ряд заходів для поліпшення матеріально-технічного та інформаційно-організаційного забезпечення судової діяльності («Про Концепцію судово-правової реформи...», 1992).

Тенденція вдосконалення судової системи в Україні продовжилася прийняттям Конституції України у 1996 р. Проте вже після прийняття Конституції України Концепція фактично втратила значення програмного документа, хоча деякі її положення тривалий час залишалися ще актуальними.

Так, якщо говорити про Конституцію України 1996 р., то перш за все слід сказати про те, що вперше було закладено основи побудови судової системи України, а саме її побудова за принципами територіальності та спеціалізації. Це суттєве положення та ряд інших законів («Про судуострій України», «Про внесення змін до Закону України «Про судуострій України», «Про статус суддів» , «Про органи суддівського самоврядування», «Про арбітражний суд» , «Про внесення змін до цивільного процесуального кодексу України») мали назву тоді «Мала судова реформа», де Україна сповідувала тенденції розвитку системи судуострою європейських країн.

Це стосувалося відмови України від судового нагляду, та пропонування суспільству альтернативи, у вигляді апеляційного та касаційного перегляду судових рішень.

Мала судова реформа яка тоді діяла, за словами науковців, була занад-

то мало плідною, а за переконаннями деяких взагалі немала перспективи. Проте є і позитивні відгуки про дану судову реформу. «Ми маємо констатувати, що формальна мета даної «малої судової реформи» була досягнута, адже метою її, було досягнення конституційних вимог до функціонування судової системи» (Хотинська-Нор, 2016: 12).

Наступним кроком у тенденції реформування системи судоустрою в Україні був Указ Президента України у вигляді «Концепції вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів». Метою даної концепції було саме забезпечення становлення в Україні судівництва у вигляді єдиної системи судового устрою та судочинства яка базується на засадах верховенства права у полі відповідності європейським стандартам, гарантуючи при цьому право особи закріплене Конституцією України, а саме, право на справедливий суд. Відповідно до даної мети було визначено певні завдання: запровадження цілеспрямованої, науково-обґрунтованої основи для розвитку правосуддя в Україні строком на десять років; висвітлення шляхів для удосконалення у зазначеній вище сфері; радикальне та революційне поліпшення стану виконання судових рішень; істотне поліпшення умов професійної діяльності суддів; прозорості в діяльності судів; створення можливостей для розвитку альтернативних (позасудових) способів вирішення спорів; підвищення фахового рівня суддівського корпусу; посилення гарантій незалежності суддів; підвищення статусу суддів у суспільстві та багато інших завдань («Про Концепцію вдосконалення судівництва...», 2006).

На основі даної Концепції Національна комісія зі зміцнення демократії та утвердження верховенства права підготувала законопроекти «Про судоустрій України» та «Про статус суддів». Обидва тексти було подано Президентом України до Верховної Ради України 27 грудня 2006 р.

Зазначені вище, нормативно-правові акти безумовно, були спрямованими на вирішення ряду важливих проблем, адже вперше на законодавчому рівні, судова система була виділена у два окремих закони. Так, дані нормативно-правові акти були спрямовані саме на підвищення дієвості суду та рівня суспільної довіри до судових органів.

Проте зміни, котрі відбувалися у системі судоустрою України не завжди мали підтримку серед міжнародних організацій та органів. Зокрема, у цих положеннях фактично відтворювалася чотирьохрівнева система судів із повторною касацією і безліччю судових установ з «власним» правосуддям, що викликало заперечення саме з позицій доступності, зрозумілості, довіри судам. Так, Венеціанська комісія у своєму Висновку CDL-AD(2007)003 від 20 березня 2007 р. щодо Законопроекту про судоустрій та Законопроекту про статус суддів в Україні зазначила: «Запропонована система судів є досить складною та розгалуженою. Хоча ця система є простішою, ніж пропонувалося попередніми законопроектами (які передбачали додатково окремі касаційні суди), передбачаються чотири рівні судів і кожен рівень сам по собі розділяється на господарські суди, цивільні суди, адміністративні суди та кримінальні суди. Тому, чим є складнішою судова система, тим більший ризик виникнення процесуальних

затримок. Проте, для того, щоб зменшити кількість рівнів судів, необхідно змінити ст. 125 Конституції» (п. 18 Висновку) («Висновок щодо законопроекту про судову реформу...», 2007).

Завершення формування чотирьохланкової судової системи на принципах спеціалізації відбулося в липні 2010 р. з прийняттям Закону України «Про судову реформу та статус суддів», відповідно до якого було утворено суд касаційної інстанції у цивільних і кримінальних справах – Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ, а до повноважень Верховного Суду України було віднесено забезпечення єдності судової практики (Короед, Кресіна & Прилуцький, 2015: 23).

Таким чином, з прийняттям Закону України «Про судову реформу і статус суддів» від 7 липня 2010 р. який суттєво змінив ситуацію у сфері здійснення правосуддя, розпочався важливий етап становлення системи судової влади в Україні. Проте в той же час, невирішеними залишалися ряд питань, зокрема: удосконалення процедури створення, реорганізації та ліквідації судів; оптимізація інстанційної побудови системи судової влади так як існувала чотирьохрівнева система; доступності правосуддя тощо.

Так, відповідно до Стратегічного плану розвитку судової влади України на 2013–2015 рр. (утверджений Радою суддів України 21 грудня 2012 р. та схвалений XI з'їздом суддів України у 2013 р.), «завданням подальшого розвитку правосуддя є реальне утвердження верховенства права у суспільстві і забезпечення кожній людині права на справедливий судовий розгляд у незалежному та неупередженому суді» («Рекомендації Rec 19...», 2000).

Ці тенденції також зумовлюються метою судової реформи, яка сформульована в «Стратегії реформування судової влади, судочинства і суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки» (затверджена Указом Президента України від 20 травня 2015 р.), а саме: «метою судової реформи є утвердження такого правопорядку, який ґрунтується на високому рівні правової культури в суспільстві, діяльності всіх суб'єктів суспільних відносин на принципах верховенства права і захисту прав і свобод людини, а у випадку їх порушення – справедливого їх встановлення в розумні строки»

Соціологічне опитування, що було проведено у листопаді 2017 р. соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Проектом Ради Європи «Підтримка впровадженню судової реформи в Україні» та за підтримки Ради суддів України з метою дослідження ставлення громадян України до судової влади, за оцінками різних аспектів діяльності судів показало, що рівень довіри до судів є одним з найнижчих серед усіх державних і суспільних інституцій. Про свою недовіру до судів (судової системи в цілому) повідомили 80,9 % респондентів, а про довіру – 9,3 %. Безумовно, це потребує відповідних перетворень у сфері судової влади, перш за все, через процес реформування системи судової влади («Судова реформа в Україні...», 2013).

Отже, зміни, які відбувалися з початку незалежності України, а саме 1992 р. та ті нормативно-правові акти, які згадувалися вище, вони безумовно стали причиною «Великої судової реформи» 2016 р.

«Велика судова реформа» почалася у вересні 2016 року, а саме з моменту внесення змін до Розділу VIII

Конституції України, що стосується правосуддя та прийняттям нового Закону України «Про судоустрій та статус суддів».

Важливо зупинитися на деяких основних моментах тих змін, що передбачало становлення «Великої судової реформи». Так на відміну від попереднього конституційного положення (п. 23 ст. 106 Конституції України в редакції 1996 р.), відповідно до якого утворення судів у визначеному законом порядку було віднесено до повноважень Президента України, за новими конституційними положеннями суд утворюється, реорганізовується і ліквідується законом, проект якого вносить до Верховної Ради України Президент України після консультацій з Вищою радою правосуддя (ч. 2 ст. 125 Конституції України) («Ставлення громадян України до судової системи...»).

Конституційно удосконалено статус Вищої ради правосуддя як незалежного державного органу, що відповідає за формування високопрофесійного суддівського корпусу, гарантування незалежності суддів (ст. 131 Конституції України). Змінився і порядок формування цього органу. Відповідно до конституційних змін Вища рада правосуддя складається з двадцяти одного члена, з яких десятьох обирає з'їзд суддів України з числа суддів чи суддів у відставці (ч. 2 ст. 131 Конституції України), тобто майже половину цього органу складають судді.

Розділ VIII «Правосуддя» доповнений новими статтями, що регламентують функціонування інститутів, які можна назвати суміжними інститутами з судами, а саме: прокуратура (ст. 131-1) та адвокатура (ст. 131-2), які не здійснюють правосуддя.

Крім того, правосуддя є однією із функцій судової влади, яку здійснюють особливі суб'єкти судової влади – суди. Це підтверджується і положенням ч. 1 ст. 124 Конституції України, в якій закріплюється, що «правосуддя в Україні здійснюють виключно суди». Втім прокуратуру за її функціями та повноваженнями слід віднести до судової гілки влади, поряд з такими органами, як Вища рада правосуддя (ст. 131) та іншими органами, що утворюються для забезпечення добору суддів, прокурорів, їх професійної підготовки, оцінювання, розгляду справ щодо їх дисциплінарної відповідальності, фінансового та організаційного забезпечення судів (ч. 10 ст. 131 Конституції України), адвокатура також має відношення до судової влади («Ставлення громадян України до судової системи...»).

Одночасно з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» був прийнятий Закон України «Про судоустрій і статус судів» від 2 червня 2016 р. («Про судоустрій і статус суддів», 2016), який визначає організацію судової влади та здійснення правосуддя в Україні, що функціонує на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів і забезпечує право кожного на справедливий суд.

Отже, цей Закон є профільним для врегулювання системи судоустрою України, тому аналіз і характеристика його положень, у контексті теми та завдань дослідження, є ключовими та наводяться протягом всієї наукової статті. У той же час, буде вірним навести загальний аналіз його положень з метою розкриття тенденцій сучасного етапу реформування системи судоустрою України.

Відповідно до Закону систему судоустрою складають:

- 1) місцеві суди;
- 2) апеляційні суди;
- 3) Верховний Суд.

Для розгляду окремих категорій справ відповідно до цього Закону в системі судоустрою діють вищі спеціалізовані суди. Звідси, така окрема судова ланка, як Касаційний суд, не передбачена. Втім, у складі Верховного Суду діють: 1) Велика Палата Верховного Суду; 2) Касаційний адміністративний суд; 3) Касаційний господарський суд; 4) Касаційний кримінальний суд; 5) Касаційний цивільний суд. Дана система в юридичній літературі є «матрьошкою», тобто суд в суді.

Крім того, відповідно до Закону зберігаються такі юрисдикції як цивільна, кримінальна, адміністративна та господарська. При цьому науковці обґрунтовують зауваження, що, «назвавши судові палати Верховного Суду Касаційними судами, законодавець їх позбавив першої ознаки – вони не є юридичними особами, а лише процесуальним органом, тобто вони не є повноцінними судовими органами» («Судова реформа в Україні...», 2013).

Сучасний етап реформування системи судоустрою також ознаменувався таким важливим аспектом, як прийняттям у 2017 р. Верховною Радою України нового процесуального законодавства.

Як було вище зазначено, відповідно до ст. 31 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у системі судоустрою діють вищі спеціалізовані суди як суди першої та апеляційної інстанції з розгляду окремих категорій справ. Вищими спеціалізованими судами є: Вищий суд з питань інтелектуальної власності; Вищий

антикорупційний суд. На виконання цього положення Указом Президента України «Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності» від 29 вересня 2017 р. № 299/2017 утворено Вищий суд з питань інтелектуальної власності з місцезнаходженням у місті Києві («Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності...», 2017).

Наступною тенденцією у «Великій судовій реформі» став Закон України «Про Вищий антикорупційний суд» 7 липня 2018 р. Цей закон був розроблений відповідно до Конституції України та відповідно до рекомендацій Венеціанської комісії.

Вищий антикорупційний суд здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанцій у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до його юрисдикції (підсудності) процесуальним законом, а також шляхом здійснення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у таких кримінальних провадженнях; аналізує судову статистику, вивчає та узагальнює судову практику в кримінальних провадженнях, віднесених до його підсудності, інформує про результати узагальнення судової практики Верховний Суд та надає йому пропозиції до висновків щодо проектів законодавчих актів, які стосуються організації та діяльності Вищого антикорупційного суду, спеціальних вимог до суддів цього суду та гарантій їх діяльності, а також оприлюднює їх на своєму офіційному веб-сайті. Чітко визначена територіальна юрисдикція (підсудність) суду, яка поширюється на всю територію України («Про Вищий антикорупційний суд...», 2018).

Таким чином, Вищий антикорупційний суд діє як суд першої та апеляційної інстанції. Крім того, має таке специфічне повноваження, як аналіз судової статистики та узагальнення судової практики, що відображає його особливий статус як «постійно діючого вищого спеціалізованого суду у системі судустрою України» (ч. 1 ст. 1 Закону).

Отже, наведене надає підстави визначити: зміст тенденції реформування системи судустрою на сучасному етапі складають такі нормативно-правові акти: Конституція України (в редакції відповідно до Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя» від 2 червня 2016 р.); Закон України «Про судустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р.; Закон України «Про органи і осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень та рішень інших органів» від 2 червня 2016 р.; Закон України «Про виконавче провадження» від 2 червня 2016 р.; Закон України «Про Вищу раду правосуддя» від 21 грудня 2016 р.; оновлене процесуальне законодавство (Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 3 жовтня 2017 р.).

Висновки і перспективи.

Отже, внесення змін та прийняття нових нормативно-правових актів з початку проголошення незалежності України започаткували дві тенденції у реформуванні судустрою. Мова йде, про згадані вище «Малу судову реформу» та «Велику судову реформу». Слід також вказати на те, що «Мала судову реформа» відіграла

важливу роль у формуванні сучасної судової реформи, котра триває і досі. Внесення змін до Конституції України та прийняття цих законів – це тільки старт сучасного реформування системи судустрою України, метою якої є удосконалення та ефективності організації судової влади. Визначена конституційно-правова основа сучасного етапу розвитку системи судустрою України потребує свого удосконалення та певних змін у процесі практичної апробації та у контексті подальшого її реформування, що обумовлює певні тенденції законодавчого забезпечення реформування системи судустрою України.

Список використаних джерел

1. Про Концепцію судово-правової реформи в Україні: постанова Верховної Ради України від 28 квітня 1992 р. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 30. Ст. 426.
2. Хотинська-Нор О.З. Вплив «малої судової реформи» на розвиток судової системи України: організаційні аспекти. Судова апеляція. 2016. № 1(42). С. 6–15.
3. Про Концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів: Указ Президента України від 10 травня 2006 р. № 361/2006. Офіційний вісник. 2006. № 19. Стор. 23. Ст. 1376. Код акту 36232/2006.
4. Висновок щодо законопроекту про судустрій та законопроекту про статус суддів в Україні, схвалено Венеціанською Комісією на її 70-й пленарній сесії (м. Венеція, 16–17 березня 2007 р.). URL: <http://www.scourt.gov.ua>.
5. Короєд С.О., Кресіна І.О., Прилуцький С.В. Концепція реформування судової влади України. Судова апеляція. 2015. № 3. С. 6–34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2015_3_3.

6. Рекомендації Rec (2000) 19 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо ролі прокуратури в системі кримінального правосуддя. URL: <http://www.refworld.org.ru/publisher>.
7. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
8. Ставлення громадян України до судової системи (висновки за результатами опитувань). URL: <http://rsu.gov.ua>.
9. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402/1. Офіційний вісник України. 2016. Ст. 1900.
10. Судова реформа в Україні: поточні результати та найближчі перспективи. Інформаційно-аналітичні матеріали до Фахової дискусії на тему «Судова реформа 2010 р.: чи наближає вона правосуддя в Україні до європейських норм і стандартів?» Проект «Судова реформа в Україні: стан, проблеми і перспективи» здійснюється Центром Разумкова за підтримки Посольства Королівства Нідерландів в Україні (4 квітня 2013 р.) URL: http://www.razumkov.org.ua/upload/Sudova_reforma_2013.pdf.
11. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07 червня 2018 р. № 2447-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19>.
12. Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності: Указ Президента України від 29 вересня 2017 р. № 299/2017. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/299/2017>.
3. Pro Kontseptsiiu vdoskonalennia sudivnytstva dlia utverdzhennia spravedlyvoho sudu v Ukraini vidpovidno do yevropeyskykh standartiv [On the Concept of Improving Judiciary for the Establishment of a Fair Court in Ukraine in accordance with European Standards] (2006): Ukaz Prezydenta Ukrainy 10.05.006 № 361/2006. Ofitsiyni visnyk, 19, 1376: 36232/2006 (in Ukrainian).
4. Vysnovok shchodo zakonoproektu pro sudoustrii ta zakonoproektu pro status suddiv v Ukraini, skhvaleno Venetsianskoiu Komisiiei na yii 70-i plenarnii sesii [Opinion on the Judiciary Bill and the Judicial Status Bill in Ukraine, approved by the Venice Commission at its 70th plenary session] (Venetsiia, 16–17 bereznia 2007 r.). Available at: <http://www.scourt.gov.ua> (in Ukrainian).
5. Koroied, S.O., Kresina, I.O., Prylutskyi, S.V. (2015). Kontseptsiiia reformuvannia sudovoi vlady Ukrainy. Sudova apeliatsiia [The concept of reforming the judiciary of Ukraine. Judicial appeal], 3: 6–34. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2015_3_3 (in Ukrainian).
6. Rekomendatsii Rec (2000) 19 Komitetu Ministriv Rady Yevropy derzhavam-chlenam shchodo roli prokuratury v systemi kryminalnoho pravosuddia [Recommendations Rec (2000) 19 of the Committee of Ministers of the Council of Europe to Member States on the role of prosecutors in the criminal justice system]. Available at: <http://www.refworld.org.ru/publisher> (in Ukrainian).
7. Konstytutsiia Ukrainy 28.06.1996 [The Constitution of Ukraine of June 28, 1996] (1996). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 30, 141 (in Ukrainian).
8. Stavlennia hromadian Ukrainy do sudovoi systemy (vysnovky za rezultatamy opyтуvan) [Attitudes of Ukrainian Citizens into

References

1. Pro Kontseptsiiu sudovo-pravovoi reformy v Ukraini [On the Concept of Judicial and Legal Reform in Ukraine] (1992): postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy 28.04.1992. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 30, 426 (in Ukrainian).
2. Khotynska-Nor, O.Z. (2016). Vplyv «maloi sudovoi reformy» na rozvytok sudovoi sys-

- the Judicial System (Opinion Polls)]. Available at: <http://rsu.gov.ua> (in Ukrainian).
9. Pro sudoustrii i status suddiv [On the Judiciary and Status of Judges] (2016): Zakon Ukrainy 02.06.2016 № 1402/1. Ofitsiyni visnyk Ukrainy, 1900 (in Ukrainian).
 10. Sudova reforma v Ukraini: potochni rezultaty ta naiblyzhchi perspektyvy. Informatsiino-analitychni materialy do Fakhovoi dyskusii na temu «Sudova reforma 2010: chy nablyzhaie vona pravosuddia v Ukraini do yevropeyskykh norm i standartiv?» Proekt «Sudova reforma v Ukraini: stan, problemy i perspektyvy» zdiisniuietsia Tsentrom Razumkova za pidtrymky Posolstva Korolivstva Niderlandiv v Ukraini (04.04.2013) [Judicial reform in Ukraine: current results and future prospects. Information and Analytical Materials to the Expert Discussion on «Judicial Reform 2010: Is Ukraine's Justice Approach to European Standards and Standards?» in Ukraine]. Available at: <http://www.razumkov.org.ua> (in Ukrainian).
 11. Pro Vyshchy antykoruptsiyni sud [On the Supreme Anticorruption Court] (2018): Zakon Ukrainy 07.06.2018 № 2447-VIII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19> (in Ukrainian).
 12. Pro utvorennia Vyshchoho sudu z pytan intelektualnoi vlasnosti [On the formation of the High Court on Intellectual Property] (2017): Ukaz Prezydenta Ukrainy 29.09.2017 № 299/2017. Available at: <http://zakon0.rada.gov.ua> (in Ukrainian).

O.A. Uliutina (2019). Trends of the reform of the system of the court of Ukraine from the time of independence and to the present. Law. Human. Environment, 10(4):121-129. <https://doi.org/10.31548/law2019.04.014>.

Summary. The article deals with the tendencies of reforming the system of judicial system of Ukraine, namely from the beginning of independence to the present. The content of the Concept of Judicial Reform in Ukraine in 1992 and its impact on the judicial system before the adoption of the 1996 Constitution of Ukraine was analyzed. It also focuses on the role and significance of the «Small Judicial Reform» for the Ukrainian judicial system. The main legal acts that formed the «Small Judicial Reform» are being studied. Attention is drawn to the key points that have shaped the unified tendency towards «Great Judicial Reform in Ukraine». In addition, an analysis of the causes of reform and changes in the judicial system in Ukraine is being carried out. The analysis of such normative legal acts is carried out by the Constitution of Ukraine (as amended in accordance with the Law of Ukraine «On Amendments to the Constitution of Ukraine» (on Justice of 2 June 2016), the Law of Ukraine «On the Judiciary and Status of Judges» of 2 June 2016 The Law of Ukraine «On the bodies and persons carry in gout then for cement of court decisions and decisions of other bodies» of 2 June 2016, the Law of Ukraine «On Enforcement Proceedings» of 2 June, 2016, the Law of Ukraine «On the High Council of Justice» of 21 December 2016, updated procedural law the Constitutional Court of Ukraine «On Amendments to the Commercial Procedural Code of Ukraine, of the Civil Procedural Code of Ukraine, the Code of Administrative Legal Proceedings of Ukraine and other legislative acts» of October 3, 2017. In addition, the connection and impact of the «Small Judicial Reform» with the «Great Judicial Reform».

Keywords: Concept of judicial reform in Ukraine, reform of the judicial system, «Small judicial reform», «Great judicial reform», judicial system, court system
